

fit actualis per aduentum, & informationem illius formæ equi: At verò est adhuc tota potentialis respectu aliarum formarum, ad quas dicit ordinem. Adde quòd nullum sequeretur inconueniens, licet diceremus compositum Physicum esse quidem secundùm se totum actum, non tamen esse secundùm se totum actum; est tamen secundùm se totum verum ens, & secundùm suas partes, at non est ens actuale nisi secundùm formam, & beneficio formæ: videtur tamen verius quòd compositum sit verus actus, quia per formam materia determinatur ad actum: vnde si fiat argumentum: Pars compositi actualis debet esse actus: sed materia est pars compositi actualis, ergo debet ipsa esse actualis. Respondet, concedo maiorem, vt est in composito, debet esse actualis; vt verò consideratur extra compositum, nego, accipit ergo suam actualitatem à comparte eam determinante ipsiq; dante actualitatem, quia determinabile induit naturam determinantis, & cùm forma sit actus & determinet materiam, ipsa materia induet à forma illam actualitatem.

Ad quintum.

Ad quintum. Respondent aliqui materiam primam distingui ab omnibus alijs entibus, non per aliquam Differentiam; sed se ipsa, quemadmodum & summa genera, & multæ res distinguuntur, non per veram aliquam differentiam, sed se ipsis. Respondent alij Thomistæ, quòd etsi materia prima distingueretur specie v. g. à materia calorum; hoc non fieret per actum, sed solum per ordinem ad actum; hoc est per ordinem ad diuersas formas, quas respiciunt. Et ad confirmationem dicent, quòd cùm materia prima non ponatur, nisi indirectè in prædicamento substantiæ, non debet constare ex genere & differentia, sed tantum reductiue ponitur in prædicamento substantiæ, sub specie subalterna corporis, cuius differentiam participat tanquam pars eius, quæ est potentia realis intrinsecè dicens ordinem ad actum realem, qui est forma, & sub eodem genere etiam corporis reductiue collocatur materia calis: materia ergo prima non habebit genus, nec differentiam; sed solum erit pars eius, quòd habet genus & differentiam: pars inquam potentialis, cuius intrinseca ratio non est actus, sed potentia includens ordinem ad actum & secundum hanc rationem reductiue & indirectè dicitur habere differentiam. Vnde qui dicunt materiam sublunarium distingui specie à materia calorum, debent intelligi de specie incompleta; nec quidem per actum, sed per ordinem ad actum: id est ad diuersas formas.

Ad sextum.

Ad sextum. Dicent, quòd agens non ideo dicitur non creare, quia non producit omnem actum; sed quia non producit omnem entitatem: Id est non producit materiam, quæ licet non sit quedam actualitas de se; est tamen aliqua entitas, sed potentialis. Nec dicas, tunc est creatio, quando producitur omnis actus: hoc enim negandum est; sed tunc est creatio quando tota entitas, & ex nihilo sui, & ex nihilo subiecti producitur, siue illa entitas sit actus, siue potentia: immo per creationem materia est producta; ipsa tamen est potentia.

Ad septimum.

Ad septimum. Dicent, quòd contra materia

non habet actum de se; Ideo non accipit actum, nisi in quantum est in composito, & determinatur actualiter à forma: vnde restè dicitur, quòd materia nunquam sit actus; bene tamen quòd sit actus talis, in quantum videlicet afficitur formæ, qua trahitur ad talè speciem, in quo sensu adhuc potius debet dici esse actum quàm esse actus: adde quòd compositum non est totus actus, bene tamen est totus actus: est autem maxima differentia inter esse actum, & esse actum; nam aliquid potest esse actum, quòd tamen non est tale per se, sed per aliud: at quòd est actus, est de se tale, materia ergo de se non est actus, bene tamen actum; id est prout esse actum opponitur nihilo, & contra esse possibile, quòd non adhuc est in rerum natura; nam ens actum diuiditur in potentiam, & in actum; & tam ens, quod est potentia est actum, atque ens, quòd est actus; non tamen ens, quòd est potentia, est actus: & aduertant ad hanc solutionem Thomistæ, si velint saltem apparenter suam tueri opinionem.

Ad octauum. Dicent, quòd materia non dicitur substantia simpliciter, sed cum addito, nempe incompleta: in quo gradu iam materia limitatur ad esse in potentia; quòd fit vtrà latere semper descendendo, nil acquirit actualitatis, sed retineat semper esse potentiale.

Ad octauum.

Ad confirmationem aiunt, quòd materia quidem reuocetur ad genus substantiæ, non quasi transeat per summum genus substantiæ, quòd est actus; sed quòd semper à latere descendat, contrahendo ens per exprefforem potentia conceptionem: quòd fit vt non possit habere actualitatem substantiæ.

Ad nonum. Ad maiorem: quòd assimilatur Deo in ratione actus concedo: in ratione entis nego; materia ergo prima assimilatur aliqualiter Deo, non in ratione actus, sed in ratione entis: ens autem aliud est potentiale, aliud actuale; sub illo primo membro continetur materia: & nihil aliud vult dicere Diuus Thomas, nec enim dicit quòd materia sit imitatio Dei sub ratione actus, sed sub ratione primi entis.

Ad nonum.

Ad decimum. Dicent cognoscibilitatem seu intelligibilitatem non esse passionem primo conuenientem enti, sed tantum conuenientem enti in actu; cùm ergo materia non sit ens actum, sed in potentia subiectiua, non erit de se cognoscibilis; sed per analogiam ad formam: ex quo patet solutio ad rationem primam, scilicet per interceptionem minoris.

Ad decimum.

Ad undecimum. Dicent maiorem esse veram de eo, per quòd solitariè, & non veluti comitantur, aut partialiter cognoscuntur res naturales: at per materiam solum partialiter cognoscuntur res naturales; cognoscuntur enim, quatenus materia est sub forma.

Ad undecimum.

Ad duodecimum. Concessa maiore, nega minorem; nam materia non addit supra ens aliquam actualitatem, sed tantummodo exprefforem conceptum, id est illud ens, quòd est materia, declaratur non esse ens actum, sed ens in potentia; & proinde materia non dicitur simpliciter ens, sed ad distinctionem entis in actu, nominatur ens in potentia.

Ad duodecimum.

Satis